

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL LIETUVOS CENTRO PARTIJOS 2016 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO
IR PRIEDŲ PATIKRINIMO**

2017 m. spalio 20 d. Nr. 3-87 (1.2)
Vilnius

Lietuvos centro partija (toliau – LCP) finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – Rinkinys) su priedu, Politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalą (toliau – Žurnalas) pateikė 2017 m. kovo 15 d. Kartu pateikė einamųjų banko sąskaitų išrašus.

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo (toliau – PPI) 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad politinių partijų, per kalendorinius metus gavusių mažiau negu 200 VMDU dydžių pajamų sumą, patikrinimą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK). VRK 2017 m. balandžio 10 d. posėdyje buvo nuspręsta patikrinti LCP 2016 m. Rinkinį.

Peržiūrėjus pateiktus dokumentus, nustatyti netikslumai (nenurodytos kuro sąnaudos, partijos keltų kandidatų pervesti politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą, Žurnale vienu įrašu užregistruoti daugiau nei vieno nario mokesčiai gauti iš vieno skyriaus, ataskaitos spausdintos ne iš VRK informacinės sistemos (duomenys atitiko sistemoje įvestus). 2017 m. balandžio 14 d. telefonu, liepos 11 d., 19 d. elektroniniu laišku buvo susisiektas su LCP apskaitą tvarkančiu asmeniu Zita Gineitienė dėl papildomos informacijos pateikimo. Balandžio 14 d., gegužės 30 d., birželio 1 – 2 d., birželio 14 d., rugpjūčio 8 d., spalio 11 d. pateikti papildomi dokumentai (sunaudotų degalų nurašymo aktai, banko operacijų suvestinė, paaiškinimai, pinigų priėmimo kvitas, Kauno rajono nario mokesčio žiniaraštis).

2017 m. kovo 29 d. LCP pateikė patikslintą Žurnalą (dar kartą tikslintas spalio 3 d., VRK nepateiktas), liepos 13 d. patikslintą Rinkinį išskyrus aiškinamojo rašto 2 priedą (informacinėje sistemoje patikslintą Rinkinį patvirtino daugiau nei po 2 mėnesių, 2017 m. rugsėjo 29 d.). Toliau nagrinėjamas kovo 15 d. pateiktas Rinkinys ir priedai nurodant, kas buvo patikslinta.

1. Dėl Rinkinio pateikimo Politinių partijų įstatymo nustatytais terminais, formos, patvirtinimo

PPI 23 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad politinės partijos patvirtintą praėjusių kalendorinių metų finansinių ataskaitų rinkinį ir jo priedą – valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitą ir politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalą ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos pateikia VRK. Rinkinys ir Žurnalas pateikti laiku.

Politinių partijų finansinės ataskaitos sudaromos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372 patvirtintose Pelną nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinių kampanijų dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklėse nustatyta tvarka (toliau – Taisyklės).

2016 m. vasario 4 d. VRK sprendimu Nr. Sp-12 patvirtintos Rekomendacijos dėl politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinio ir jo priedų pateikimo, kurių 9 punkte numatyta, kad finansinių ataskaitų rinkinys, valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaita ir politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalas teikiami naudojantis VRK informacine sistema ir pasirašyti.

Peržiūrėjus LCP Rinkinį ir kitus dokumentus, nustatyta:

- 1) Balansas, Veiklos rezultatų ataskaita pateikti pagal nustatytas formas, pasirašyti partijos pirmininko ir apskaitą tvarkančio asmens, patvirtinti 2017 m. kovo 14 d. LCP valdybos;
- 2) Aiškinamasis raštas ir jo priedai parengti pagal VRK patvirtintas Rekomendacijas dėl politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinio ir jo priedų pateikimo;
- 3) pateikta Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaita;
- 4) LCP patikslintas Žurnalas parengtas pagal Politinės partijos narių mokesčių žurnalo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašą ir nustatytos formos, patvirtintas VRK informacinėje sistemoje.

2. Dėl pateiktų ataskaitų užpildymo pilnumo

Pateiktos visos reikalingos ataskaitos.

Rinkinys sudarytas pagal pateiktus einamųjų banko sąskaitų išrašus, kasos knyga nepateikta (Aiškinamajame rašte nurodyta, kad partija „Kasos operacijų nevykdo“, tikrinimo metu apskaitą tvarkantis asmuo telefonu patvirtino, kad partija kasos neturi).

Pateikta Valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaita, kurioje nurodyta, kad LCP 2016 m. valstybės biudžeto asignavimų negavo.

Aiškinamajame rašte nurodyta, kad LCP turi 26 skyrius, darbuotojų neturi, partijos apskaitą tvarko įmonės UAB „Finapta“ darbuotoja (patirtos sąnaudos nurodytos kitos veiklos sąnaudų straipsnyje), neturi tiesiogiai ar netiesiogiai su politine partija susijusių ar kitaip politinės partijos kontroliuojamų juridinių asmenų ir nėra juridinių asmenų steigėja (vienas iš steigėjų). Partijos narių skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – 2 180.

3. Dėl pateiktos informacijos teisingumo

Patikrinus LCP Rinkinyje nurodytas sumas ir pateiktus einamųjų banko sąskaitų išrašus, banko operacijų suvestinę, nustatyta, kad:

3.1. Balanse nurodyta, kad ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ilgalaikio turto partija neturėjo, trumpalaikis turtas – 88 Eur, kurį sudarė pinigai – 88 Eur (einamosios banko sąskaitos

likutis), kurių nurodyta suma atitinka pateiktų dokumentų duomenis. Iš viso balanse nurodyta turto suma – 88 Eur.

3.2. Balanso finansavimo dalyje nurodyta – 88 Eur, t. y. kito finansavimo lėšų likutis. Balanse nurodyta, kad nuosavo kapitalo, ilgalaikių ir trumpalaikių finansinių įsipareigojimų LCP neturi.

Atkreiptas dėmesys į nesutapimą tarp skolos įsipareigojimų Balanse (0 Eur) ir Aiškinamojo rašto 2 priede (1 056 Eur). Šis priedas formuojamas pagal VRK informacinėje sistemoje esančius politinės kampanijos finansavimo ataskaitų duomenis, pateiktus politinės kampanijos įždininkų (partijos, jos keltų kandidatų, kandidatų sąrašų). LCP 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodyti 300 Eur skolos įsipareigojimai. VRK nebuvo informuota apie jų padengimą iki gruodžio 31 d. Kartu su Rinkiniu pateiktame einamosios banko sąskaitos išraše matyti, kad 2016 m. lapkričio, gruodžio mėn. grąžino 300 Eur skolą. Likę (756 Eur) skolos įsipareigojimai pripažinti VRK sprendimu¹ 2017 metais. Todėl Balanse teisingai nurodyta, kad 2016 m. gruodžio 31 d. ilgalaikių ir trumpalaikių finansinių įsipareigojimų LCP neturi.

3.3. Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytos Finansavimo pajamos – 18 709 Eur, pripažinta pajamų suma 18 709 Eur. Veiklos sąnaudos – 18 709 Eur, iš jų: 425 Eur patalpų išlaikymo sąnaudos, 18 284 Eur kitos veiklos sąnaudos, iš jų (pagal Aiškinamąjį raštą): 8 515 Eur „lėšos rinkiminei kampanijai finansuoti“, 7 569 Eur „apmokėtas užstatas rinkimų kampanijai“, 2 200 Eur kitos sąnaudos (*tinklalo domenų palaikymas, apskaitos tvarkymas, transporto išlaidos, banko paslaugos ir kt.*).

Liepos 13 d. patikslintoje Veikos rezultatų ataskaitoje 51 Eur buvo sumažintos pajamos ir sąnaudos. Išnagrinėjus patikslintą aiškinamąjį raštą nustatyta, kad į pajamas neįtraukti 2 kandidatų politinės kampanijos sąskaitos lėšų likučiai, pagal PKFFKĮ 14 straipsnio 8 dalį pervesti politinei partijai, ir šia suma sumažintos kaip kitos veiklos sąnaudos apskaitytos „lėšos rinkiminei kampanijai į 2016 m. spalio 9 d. į LR Seimą finansuoti“.

Išnagrinėjus šių kandidatų politinės kampanijos finansavimo ataskaitas nustatyta, kad LCP 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos metu į jų politinės kampanijos sąskaitas savo lėšų nepervedė. LCP šios kampanijos metu lėšas pervedė tik į savo politinės kampanijos sąskaitą. Todėl jos pačios politinei kampanijai skirtų lėšų suma nesumažėjo gavus kandidatų pavedimus į einamąją banko sąskaitą. Taigi šia suma (51 Eur) neturėjo būti mažinamos nei pajamos, nei sąnaudos, tai yra bendros pajamos ir sąnaudos turėtų būti tokios pačios kaip kovo 15 d. pateiktame Rinkinyje, tai yra 18 709 Eur.

Patikslintoje Veikos rezultatų ataskaitoje teisingai nurodytos 231 Eur transporto išlaikymo sąnaudos šia suma sumažinant kitos veiklos sąnaudas.

¹ 2017 m. kovo 9 d. Nr. Sp-53 „Dėl 2016 m. spalio 9 d. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nenurodytų Lietuvos centro partijos politinės kampanijos išlaidų“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/951f3ef0058d11e78352864fdc41e502>

3.4. Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos lėšų šaltiniai“ nurodyta, kad partija gavo 16 507 Eur, iš jų: 4 667 Eur politinės partijos nario mokesčiai, 2 265 Eur nuolatinio Lietuvos gyventojų savanoriškai skiriama 1 procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis.

Detalizuojant eilutę „Kita“ partijos iniciatyva įterptos eilutės 8.2.1 „Narių įnašai užstatui“, kurioje nurodyta 6 405 Eur suma, ir 8.2.2 „Koalicijos partnerių parama“ nurodyta 3 170 Eur suma. Peržiūrėjus pateiktus einamųjų banko sąskaitų išrašus, *nevertinant gautų lėšų teisėtumo*, pagal nurodytas pavedimų paskirtis šiose eilutėse neteisingai nurodytos gautos lėšos:

1. eilutėje 8.2.1 „Narių įnašai užstatui“ turėjo būti nurodyta 5 555 Eur, tai yra 850 Eur mažiau nei yra nurodyta. Pagal mokėjimų nurodytas paskirtis („*užstatas rinkimams*“, „*įmoka rinkiminiam užstatui*“, „*partijos užstatui*“, „*užstatas už Puteikį*“) kaip narių įnašai užstatui turėtų būti apskaityti aštuoni 2016 m. rugpjūčio 3 d. į einamąją banko sąskaitą gauti pavedimai (5 555 Eur) iš keturių partijos keltų kandidatų (4 293,10 Eur, 6 pavedimai), vieno fizinio asmens (756,90 Eur) ir politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (505 Eur). Trys mokėjimo pavedimai 850 Eur turėjo būti apskaityti eilutėje 8.2.2 „Koalicijos partnerių parama“.

2. eilutėje 8.2.2 „Koalicijos partnerių parama“ turėjo būti nurodyta 3 731 Eur, tai yra 561 Eur daugiau nei nurodyta. Šioje eilutėje pagal mokėjimų nurodytą paskirtį („*pagal koalicijos sutartį*“) turėjo būti apskaityta dešimt 2016 m. rugsėjo 5 d. - lapkričio 18 d. gautų pavedimų (3 730,90 Eur) iš politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (2 250 Eur, iš jų 850 Eur buvo nurodyti eilutėje 8.2.1 „Narių įnašai užstatui“), Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos (1 372 Eur), vieno kandidato (108,90 Eur). Neapskaityti trys mokėjimo pavedimai 850 Eur turėjo būti apskaityti šioje eilutėje. Šioje eilutėje neteisingai apskaityti dviejų partijos keltų kandidatų pervesti 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos lėšų likučiai 51,10 Eur., kurie turėjo būti nurodyti 8.1. eilutėje „Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą“. Taip pat neteisingai apskaityti dviejų fizinių asmenų du pavedimai 238 Eur, nes fiziniai asmenys partijos veiklai negalėjo aukoti (plačiau šios pažymos 4 punkte). LCP tikrinimo metu pateikė paaiškinimus, kad tai nario mokestis.

Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos lėšų šaltiniai“ neteisingai detalizuotos lėšų šaltinių eilutės

Eilutė	Nurodyta, Eur	Neteisingai apskaityta (reikia atimti)		Neapskaityta (reikia pridėti)		Turėtų būti, Eur
		Eur	paaiškinimas	Eur	paaiškinimas	
1. Politinės partijos nario mokesčiai	4 667			100	Rimanto Jaruškevičiaus pervestos lėšos „parama“	4 905 (įskaitant priimtą nepriimtą 50 Eur mokestį)
				138	Kandidatės Aidos Navikaitės-	

Eilutė	Nurodyta, Eur	Neteisingai apskaityta (reikia atimti)		Neapskaityta (reikia pridėti)		Turėtų būti, Eur
		Eur	paaiškinimas	Eur	paaiškinimas	
					Bagušauskienės pervestos lėšos „už laikraščius“	
8.1. Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą	0			51,10	2 kandidatų politinės kampanijos sąskaitos lėšų likučiai	51 (patikslinta liepos 13 d.)
8.2.1 Narių įnašai užstatui	6 405	850	Politinė partija „Profesinių sąjungų centras“			5 555
8.2.2. Koalicijos partnerių parama	3 170	51,10	2 kandidatų politinės kampanijos sąskaitos lėšų likučiai	850	Politinė partija „Profesinių sąjungų centras“	3 731
		100	Rimanto Jaruškevičiaus pervestos lėšos „parama“			
		138	Kandidatės Aidos Navikaitės- Bagušauskienės pervestos lėšos „už laikraščius“			

3.5. 2017 m. liepos 13 d. gautame patikslintame Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos lėšų šaltiniai“ eilutėje „Politinės kampanijos lėšų likučiai, gauti į politinės partijos einamąją banko sąskaitą“ nurodyta 51 Eur, atitinka turimus duomenis. Neteisingai nurodytos sumos eilutėse „Politinės partijos nario mokesčiai“ nurodyta 4 769 Eur, reikia padidinti 136 Eur, „Kita“ nurodyta 9 422 Eur, reikia sumažinti 136 Eur. Patikslinto priedo eilutėje „Kita“ apskaityta kandidatų ir politinių partijų pervestos sumos. Apskaitą tvarkantis asmuo paaiškino, kad tikslindama Aiškinamojo rašto 1 priedą padarė klaidą vietoje 100 Eur nurodė 102 Eur.

Politinių partijų įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta, kad žinomai klaidingų duomenų pateikimas politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinyje, laikomas šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu.

Siūlymas

Atsižvelgiant į tai, kad Veiklos rezultatų ataskaitoje nenurodyta nedidelė pajamų ir sąnaudų suma (51 Eur), Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos lėšų šaltiniai“ eilutėse

„Politinės partijos nario mokesčiai“ ir „Kita“ neteisingai nurodytų sumų mažas skirtumas (136 Eur), siūloma nepripažinti šiurkščiu Politinių partijų įstatymo pažeidimu.

4. Dėl nario mokesčio

PPĮ nurodyta, kad partijos narys gali sumokėti nario mokestį, neviršijantį 20 paskelbto praėjusių kalendorinių metų ketvirto ketvirčio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio, tai yra leistinas nario mokesčio dydis 2016 metais buvo 15 140 Eur. Bendra politinės partijos nario mokesčio politinei partijai suma per metus negali viršyti 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų metinių pajamų. Jeigu bendra politinės partijos nario mokesčių politinei partijai suma per metus viršija 360 Eur, politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas. Taip pat šiame įstatyme nustatyta, kad nario mokestį moka partijos narys.

LCP 2017 m. kovo 29 d. pateiktame Žurnale nurodyta bendra politinės partijos narių mokesčių suma 4 667 Eur. LCP nario mokestį mokėjo 122 nariai, vidutinis nario mokesčio dydis 38,25 Eur. Dėl dviejų asmenų mokėjusių nario mokestį, kurie per metus viršijo 360 eurų, buvo kreiptasi į Valstybinę mokesčių inspekciją patikrinti, ar partijos narys yra deklaravęs savo turtą ir pajamas. Dėl visų mokesčių gautas VMI atsakymas, kad partijos nario mokestis priimtinas.

4.1. Dėl nario mokesčio grynaisiais apskaitos

VRK tikrindama LCP 2017 m. kovo 29 d. pateiktą Politinės partijos narių mokesčių žurnalą nustatė, kad nurodyta bendra politinės partijos narių mokesčių suma 4 667 Eur atitinka LCP einamosios banko sąskaitos išrašo duomenis. Tačiau atkreipė dėmesį į tai, kad Alvidas Šimkus 2016 m. dviem pavedimais į LCP einamąją banko sąskaitą pervedė 1300 Eur (kovo 22 d. – 800 Eur, liepos 22 d. – 500 Eur.) mokėjimo paskirtis nurodyta „*Klaipėdos skyriaus nario mokesčiai už 2015 metus*“, „*Klaipėdos skyriaus nario mokesčiai už 2016 m. I-mą ketvirtį*“. Analogiška situacija ir su Mažeikių skyriumi Irutė Gedutienė, kuri 2016 m. trimis pavedimais į LCP einamąją banko sąskaitą pervedė 620 Eur (spalio 14 d. – 200 Eur, spalio 19 d. – 300 Eur, lapkričio 19 d. – 120 Eur) mokėjimo paskirtis nurodyta „*Mažeikių sk. nario mokestis už I pusm.*“, „*Mažeikių sk. nario mokestis už II pusm.*“, „*Mažeikių sk. nario mokestis už 2017 m.*“. Pagal VRK pastabas Žurnalas 2017 m. kovo 29 d. patikslintas užregistruojant konkrečių partijos narių sumokėtus nario mokesčius. Žurnale įvestos Klaipėdos ir Mažeikių skyrių partijos narių pavardės mokėjimo data ir suma, nurodyta, kad šie nario mokesčiai gauti pavedimu, bet VRK neturi duomenų, kad jie mokėti pavedimu.

2017 m. spalio 10 d. telefonu kalbėta su Klaipėdos skyriaus pirmininku A. Šimkumi ir prašyta pateikti informaciją apie 2016 m. Klaipėdos skyriuje 2016 m. gauto nario mokesčio grynaisiais pinigais įforminimą, pateikti žurnalo arba atskirų lapų su mokėjusių narių pavardėmis ir parašais, pajamų orderių ar kt., dokumentų kopijas. A. Šimkus paprašė kreiptis raštu, todėl tą pačią dieną buvo išsiųstas paklausimas. Spalio 11 d. gautame atsakyme A. Šimkus nurodė „*siunčiu pvz. nario mokesčio gavimo žiniaraščius ir pinigų priėmimo kvitus. Tai pavyzdžiai kaip*

yra surenkamos lėšos“. Peržiūrėjus atsiųstus dokumentus nustatyta, kad Pinigų priėmimo kvitas, išrašytas Alytaus skyriaus pirmininkui (iždininkui) Artūrai Juškauskui, nepasirašytas, o Kauno rajono nario mokesčio žiniaraštis 2016 m. pirmo pusmečio neužpildytas. 2017 m. spalio 20 d. paskambino A. Šimkus ir paaiškino, kad atsiuntė skyriams siųstas formas, kurias jie turėtų pildyti priimdami nario mokesčius grynaisiais.

Siekiant išsiaiškinti, ar Lietuvos centro partijos skyriai gautą nario mokestį grynaisiais pinigais apskaito pagal Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo reikalavimus, 2017 m. spalio 12 d. VRK raštu Nr. 2-600(7.9) paprašyta LCP pirmininko N. Puteikio iki spalio 16 d. pateikti informaciją ir užpildytų dokumentų kopijas, kuriose buvo registruoti 2016 m. LCP Klaipėdos ir Mažeikių nario mokestį sumokėjęsieji nariai ar kitų dokumentų, taip pat paprašyta nurodyti. Atsakymas negautas iki šiol. Taigi trūksta patikimų įrodymų, kad LCP skyriai gautą nario mokestį grynaisiais pinigais apskaito pagal Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo reikalavimus. LCP neatsakant į VRK paklausimus ir neteikiant VRK informacijos apie LCP sugrąžinto Seimo rinkimų užstato panaudojimą kyla klausimas ar LCP lėšas naudoja laikantis PPI reikalavimų ir partijos įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti.

4.2. Dėl nario mokesčio priėmimo iš asmens, kuris nėra partijos narys

Patikrinus informacinėje sistemoje partijos narių mokesčių žurnalo duomenis nustatytas atvejis, kai dėl vieno asmens A. J. (VRK pavardė žinoma, duomenys apie narystę partijoje neviešinami) gautas atsakymas iš Teisingumo ministerijos, kad asmuo sumokėjęs nario mokestį nepriklauso nurodytai partijai, suma – 50 Eur. PPI 19 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad *Politinei partijai gavus lėšų iš kitų, šiame įstatyme nenumatytų, finansavimo šaltinių, kai lėšų šaltinis yra žinomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo per 5 darbo dienas nuo tokių lėšų gavimo dienos turi lėšas grąžinti jas pervedusiam asmeniui, nurodydamas atsisakymo priimti lėšas priežastis. Jeigu lėšų šaltinis per 10 darbo dienų nenustatomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo lėšas pveda į valstybės biudžetą.*

Vadovaujantis Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) (patvirtinta VRK 2016 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. Sp-16 „Dėl Politinės partijos narių mokesčių žurnalo formos, jo užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“) 25 punktu *Gavus Teisingumo ministerijos atsakymą, kad partijos mokestį sumokėjęs asmuo nėra partijos narys, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo gali priimti nario mokestį, jei įsitikina, kad tas asmuo yra (mokesčio mokėjimo metu buvo) politinės partijos narys. Tokiu atveju skiltyje „Pastabos“ nurodomas nario mokesčio priėmimo pagrindas. Taigi Žurnalo skiltyje „Pastabos“ turėjo būti nurodyta, koku pagrindu buvo priimtas nario mokestis. Partijos atsakingas asmuo pastabose nenurodė nario mokesčio priėmimo pagrindo. Tikrinimo metu 2017 m. gegužės 25 d. elektroniniu paštu partijos apskaitą*

tvarkančios Z. Gineitienės paprašyta pateikti informaciją, koku laikotarpiu Žurnalo 113 eilutėje nurodytas narys A. J. buvo LCP nariu, koku pagrindu priimtas šis nepriimtinas nario mokestis. 2017 m. birželio 2 d. VRK gavo LCP pirmininko Naglio Puteikio paaiškinimą dėl paklausime nurodyto asmens narystės LCP, kuriame nurodoma „*Greičiausiai čia kažkokia techninė ar žmogiška klaida*“. A. J. paaiškinime nurodoma „*Spėju, kad čia kažkokia techninė klaida <...>*“. 2017 m. liepos 18 d. telefonu kreiptasi į Teisingumo ministerijos (toliau – TM) atsakingą asmenį dėl A. J. narystės LCP. Tą pačią dieną elektroniniu paštu gautas atsakymas, kad asmuo pats 2015 m. spalio 1 d. per Elektroninius valdžios vartus pateikė prašymą nutraukti narystę. 2017 m. liepos 19 d. partijos apskaitą tvarkantis asmuo paaiškino, kad nario mokestį priėmė, nes „*fizinis asmuo (paaiškinime nurodyta pavardė) ir LCP vadovybė aiškina, kad įvyko techninė klaida, kad ji visada laiko save partijos nare*“. Pažymėtina, kad TM duomenimis pats narys A.J. 2015 metais pateikė prašymą nutraukti narystę. Atnaujinus narystę partijos atsakingas asmuo turėtų atnaujinti į TM teikiamą partijos narių sąrašą, gavus neigiamą atsakymą, patikslinti informaciją apie narį.

Partija turėjo galimybę ištaisyti šią, jos vadovų teigimu, klaidą iki 2017 m. spalio 1 d. teikdama narių sąrašą Teisingumo ministerijai. 2017 m. spalio 3 d. VRK gavo TM atsakymą, kad 2017 m. rugsėjo 25 d. LCP įgalioto asmens pateiktame ir pasirašytame sąrašo A. J. nėra, tai yra partija nepatikslino A. J. narystės. Taigi neužtenka duomenų patvirtinti, kad nario mokesčio mokėjimo momentu A. J. priklausė partijai, todėl 2016 m. lapkričio 27 d. priimtas 50 Eur mokestis laikytinas neatitinkančiu Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalies reikalavimų. Jis galėjo būti grąžintas per 5 darbo dienas A. J., o pradėlus terminą turėjo būti pervestas į valstybės biudžetą (PPI 19 straipsnio 10 dalis). Iki spalio 17 d. LCP atsakymas dėl nepriimtino nario mokesčio (50 Eur) negautas, Žurnale A. J. nario mokesčio registravimo įrašas nekoreguotas.

Siūlymas

1) Pripažinti, kad A. J. sumokėtas 50 Eur nario mokestis priimtas pažeidžiant Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalies reikalavimus, kadangi mokėtojas Teisingumo ministerijos duomenimis nebuvo partijos narys.

2) Svarstyti klausimą dėl atsakomybės taikymo LCP pirmininkui N. Puteikiui ar už apskaitą atsakingam asmeniui dėl priimto nario mokesčio ne iš partijos nario.

3) Rekomenduoti Lietuvos centro partijai imtis kontrolės priemonių ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Politinių partijų įstatymo ir VRK Aprašo reikalavimų dėl nepriimtino nario mokesčio grąžinimo. Nario mokesčius registruojančiam asmeniui registruoti narių mokesčius bei tikrinti asmenų narystę TM per 5 d. d. arba kaip įmanoma greičiau gavus narių mokesčius, kad galėtų laiku priimti sprendimą dėl mokesčio priėmimo. Tais atvejais, kai apie partijos narį gaunamas neigiamas TM atsakymas, Žurnale Pastabos lauke nurodyti tikslų pagrindą, kuo

remiantis priimamas mokestis (nurodant nuo kada yra arba iki kada buvo partijos narys) ir informuoti už narių sąrašų pateikimą TM atsakingą asmenį apie asmenis, dėl kurių gauti neigiami atsakymai.

4.3. Dėl neteisingai apskaitytų nario mokesčių

Pagal PPI 19 straipsnio 1 dalį partijos negali gauti lėšų iš PPI nenumatytų šaltinių, pavyzdžiui fizinių asmenų aukų. Remiantis pateiktais partijos einamųjų banko sąskaitų išrašais buvo atlikta gautų įplaukų analizė, kurios metu nustatyta, kad partija iš 2 fizinių asmenų priėmė 238 Eur, kurių neužregistravo kaip nario mokesčių Žurnale (ši suma apskaityta kaip „Koalicijos partnerių parama“). Tikrinimo metu 2017 m. rugpjūčio 8 d. apskaitą tvarkantis asmuo pateikė minėtų asmenų (2017 m. liepos mėn.) paaiškinimus, kuriuose nurodyta, kad pervesdami nario mokestį suklydo nurodydami paskirtį:

1) 2016 m. rugsėjo 28 d. gauta 138 Eur iš fizinio asmens Aidos Navikaitės-Bagušauskienės (partijos keltos kandidatės, narės²), mokėjimo paskirtyje nurodyta „už laikraščius“. Patikrinus informacinėje sistemoje partijos narių mokesčių žurnalo duomenis ir LCP einamosios banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad minėtas asmuo rugsėjo 25 d. ir spalio 14 d. pervedė po 20 Eur, nurodant paskirtį „partijos nario mokestis“.

A. Navikaitė-Bagušauskienė po rugsėjo 28 d. pavedimo į LCP einamąją banko sąskaitą partijai, kaip savarankiškai 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyvei, aukojo du kartus (2016 m. spalio 6 d. ir 12 d.) ir dviejų pavedimų mokėjimo paskirtyje vienodai nurodyta „už straipsnį Jurbarko laikraštyje „Mūsų laikas“.

Aidos Navikaitės-Bagušauskienės pavedimai į Lietuvos centro partijos sąskaitas

Eil. Nr.	Data	Suma, Eur	Paskirtis	Sąskaita
1.	2016-09-25	20	partijos nario mokestis	einamoji banko
2.	2016-09-28	138	už laikraščius	einamoji banko
3.	2016-10-06	90	už straipsnį Jurbarko laikraštyje „Mūsų laikas“	politinės kampanijos
4.	2016-10-12	20	už straipsnį Jurbarko laikraštyje „Mūsų laikas“	politinės kampanijos
5.	2016-10-14	-20		iš politinės kampanijos (gražinta, kadangi draudžiama priimti aukas pasibaigus agitacijos etapui)
6.	2016-10-14	20	partijos nario mokestis	einamoji banko

LCP spalio 13 d. pervedė 107,99 Eur UAB „Jurbarko laikas“. LCP Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje registruota vienintelė UAB "Jurbarko laikas" (laikraštis „Mūsų laikas“) sąskaita. Tikslus politinės reklamos pavadinimas nenurodytas, išlaidos

² Apie narystę LCP nurodyta 2016 m. Seimo rinkimų kandidato anketoje, skelbiama adresu: http://www.vrk.lt/2016-seimo/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/102/rnk426/kandidatai/lrsKandidatasAnketa_rkndId-43.html

nepriskirtos jokiame atstovaujamajam politinės kampanijos dalyviui. Spalio 11 d. PVM sąskaitoje faktūroje (MLR Nr. 0160379) nurodyta „*Politinė reklama (Nr. 16023) Jurbarko r. laikraštyje „Mūsų laikas“ Nr. 40, 2016 10 07*“. Ant sąskaitos ranka užrašyta „*Aida Navikaitė-Bagušauskienė, Jurbarkas, 10.13/84*“. Pagal viešosios informacijos rengėjo ir skleidėjo deklaraciją (pagal politinės reklamos datą, apimtį, leidinio numerį) nustatyta, kad tai kandidatės Aidos Navikaitės-Bagušauskienės trumpa rinkimų programa. Taigi galima manyti, kad 2016 m. spalio 6 ir 12 d. A. Navikaitės-Bagušauskienės į LCP politinės kampanijos sąskaitą pervesta 90 Eur (spalio 14 d. grąžinta 20 Eur auka, kadangi draudžiama priimti aukas pasibaigus agitacijos etapui) suma buvo skirta šios politinės reklamos apmokėjimui.

Einamosios banko sąskaitos išrašė yra 4 pavedimai rugsėjo 26-28 dienomis, kurių paskirtyse nurodyta, kad lėšos skiriamos laikraščiu. Du pavedimai sugrąžinti nurodant, kad reikia pervesti į politinės kampanijos sąskaitą, nesugrąžinta A. Navikaitei-Bagušauskienei ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijai. Pagal LCP 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidas pagrindžiančius dokumentus, viešai skelbiamą informaciją³ tuo metu buvo leidžiamas laikraštis ir renkamos lėšos jo leidybai. Todėl 2016 m. rugsėjo 28 d. Aidos Navikaitės-Bagušauskienės 138 Eur pavedimas sietinas su politine kampanija. Galimai kandidatė neteisingai pervedė lėšas ne į politinės kampanijos, o į einamąją banko sąskaitą. Atsižvelgiant į pateiktą jos pačios prašymą, ši suma gali būti pripažinta A. Navikaitės-Bagušauskienės nario mokesčiu. Šią sumą apskaičius kaip nario mokesčių bendrą jos sumokėtų nario mokesčių sumą 2016 metais sudarytų 178 Eur, tai yra neviršytų 360 Eur sumos, kuomet pagal PPĮ 19 straipsnio 4 dalį atsiranda pareiga partijos nariui deklaruoti turtą ir pajamas, tai pat neviršijamas didžiausias leistinas nario mokesčio dydis.

2) 2016 m. lapkričio 25 d. gauta iš fizinio asmens Rimanto Jaruškevičiaus (partijos kandidato, nario⁴) 100 Eur, mokėjimo paskirtyje nurodyta „*parama*“. Patikrinus informacinėje sistemoje partijos narių mokesčių žurnalo duomenis ir LCP einamosios banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad minėtas asmuo liepos 26 d. pervedė 243 Eur, nurodant paskirtį „*partijos nario mokesčiai*“.

R. Jaruškevičiaus lapkričio 25 d. pavedimas atliktas po pervadimo į LCP politinės kampanijos sąskaitą, partijai, kaip savarankiškai 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyvei, aukėjo du kartus (2016 m. rugsėjo 19 ir 26 d.) pavedimų mokėjimo paskirtyje nurodyta „*lėšos reklamai*“ ir „*už reklaminius plakatus*“.

Rimanto Jaruškevičiaus pavedimai į Lietuvos centro partijos sąskaitas

Eil. Nr..	Data	Suma, Eur	Paskirtis	Sąskaita
-----------	------	-----------	-----------	----------

³ <http://puteikis.blogspot.lt/2016/09/prasome-finansines-pagalbos-rinkiminiam.html>, paskelbta 2016-09-24, prieiga <http://puteikis.blogspot.lt/2016/09/prasome-finansines-pagalbos-rinkiminiam.html>, prisijungta 2017-10-10

⁴ Apie narystę LCP nurodyta 2016 m. Seimo rinkimų kandidato anketoje, skelbiama adresu: http://www.vrk.lt/2016-seimo/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/102/rnk426/kandidatai/lrsKandidatasAnketa_rkndId-1104506.html

Eil. Nr..	Data	Suma, Eur	Paskirtis	Sąskaita
1.	2016-07-26	243	partijos nario mokestis	einamoji banko
2.	2016-11-25	100	parama	einamoji banko
3.	2016-09-19	1000	lėšos reklamai	politinės kampanijos
4.	2016-09-26	338	už reklaminius plakatus	politinės kampanijos

R. Jaruškevičius, pervesdamas lėšas į LCP politinės kampanijos sąskaitą, nurodydavo tiesiogiai su politinės kampanijos išlaidomis susijusią paskirtį. Taigi mokėjimo į einamąją banko sąskaitą paskirtis „parama“ gali būti suprantama kaip nario mokestis. R. Jaruškevičiaus 2016 m. lapkričio 25 d. į LCP einamąją banko sąskaitą pervestus 100 Eur apskaičius kaip nario mokesčius, bendra jo sumokėtų nario mokesčių suma 2016 metais sudaro 343 Eur, tai yra neviršijama 360 Eur suma, kada pagal PPĮ 19 straipsnio 4 dalį atsiranda pareiga partijos nariui deklaruoti turtą ir pajamas ir neviršijamas didžiausias leistinas nario mokesčio dydis.

Abiem atvejais apskaitą tvarkantis asmuo galimai neišsiaiškino tikrosios mokėjimų paskirties ir pervestas sumas apskaitė prie kitų pajamų, t. y. nurodė Aiškinamojo rašto 1 priede eilutėje 8.2.2 „Koalicijos partnerių parama“.

2017 m. spalio 3 d. VRK informacinėje sistemoje patikslintas LCP narių mokesčių registravimo žurnalas, papildant R. Jaruškevičiaus 2016 m. lapkričio 25 d. sumokėta 100 Eur suma, nario mokestis Klaipėdos skyriaus nario V.B. (Žurnalo 128 eil.) klaidingai padidinant 2 Eur. Tai atitinka anksčiau (liepos 13 d.) tikslinto Aiškinamojo rašto ir jo 1 priedo duomenis, bet neatitinka einamosios banko sąskaitos išrašo ir paaiškinimo, t. y. vieno asmens nario mokestis padidintas 2 Eur ir neapskaitytas A. Navikaitės-Bagušauskienės nario mokestis 138 Eur (šios pažymos 3 punktas). Apskaitą tvarkantis asmuo telefonu paaiškino, kad žino apie klaidą, Žurnalą planuoja tikslinti, bet dar laukia nurodymų iš partijos vadovybės.

Siūlymas

Atsižvelgiant į pateiktus už partijos apskaitą atsakingo asmens ir partijos narių paaiškinimus, A. Navikaitės-Bagušauskienės 2016 m. rugsėjo 28 d. pervestą 138 Eur sumą ir R. Jaruškevičiaus 2016 m. lapkričio 25 d. 100 Eur laikyti partijos nario mokesčiais.

5. Dėl finansavimo šaltinių teisėtumo

PPĮ 19 straipsnio 1 dalyje nustatyti politinės partijos finansavimo šaltiniai: *politinės partijos nario mokesčiai, valstybės biudžeto asignavimai, lėšos, politinės partijos gautos iš kitos jos veiklos leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo ir disponavimo juo, politinių ir kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kitų) organizavimo, Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, paskolos politinei partijai, palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas, nuolatinio Lietuvos gyventojų savanoriškai skiriama vieno procento dydžio sumokėto metinio*

pajamų mokesčio dalis, politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

Finansavimo šaltinių sąrašas baigtinis. Partijos negali gauti lėšų iš PPI nenumatytų šaltinių, pavyzdžiui fizinių asmenų aukų, kitų partijų aukų.

2016 m. rugpjūčio 3 d. – lapkričio 18 d. LCP į einamąją banko sąskaitą gavo ir priėmė 9 285,9 Eur galimai iš neteisėtų finansavimo šaltinių:

1) šešių fizinių asmenų: Eligijaus Džežulskio-Duonio (108,9 Eur), Petronėlės Jukonienės (756,9 Eur), Vytauto Juškaus (1 010 Eur), Ligitos Kernagio (1 010 Eur), Kristupo Augusto Krivicko (1 010 Eur), Naglio Puteikio (1 263,1 Eur). Visi jie išskyrus Petronėlę Jukonienę buvo registruoti LCP kandidatais 2016 m. Seimo rinkimuose. 2016 m. rugpjūčio 3 d. Petronėlės Jukonienės pavedimo paskirtyje nurodyta „užstatas už N.Puteikį Aurelija Jukonytė“. Tą pačią dieną gauto N. Puteikio pavedimo paskirtis „mano dalis didžiajam partijos užstatui – dar 756,90 perves Aurelija Jukonytė, nes aš už ją pervedžiau“. Aurelija Jukonytė buvo registruota kandidate 2016 m. Seimo rinkimuose⁵, vėliau jos registracija panaikinta⁶. Taigi pinigai pervesti iki A. Jukonytės registravimo LCP kandidate, kaip ir kitų šiame punkte išvardintų fizinių asmenų ir pagal nurodytas P. Jukonienės bei N. Puteikio mokėjimo paskirtis, ši suma buvo skirta rinkimų užstatui už A. Jukonytę sumokėti, tai yra laikytina, kad P. Jukonienė 756,9 Eur pervedė už kandidatę A. Jukonytę.

2) dviejų politinių partijų: politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (2 755 Eur) ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos (1 372 Eur).

Dalis šios sumos (7 569 Eur) 2016 m. rugpjūčio 3 d. panaudota rinkimų užstatui apmokėti, likusi dalis (1 716,9 Eur) iš LCP einamosios banko sąskaitos pervesta į LCP politinės kampanijos sąskaitą.

Atsižvelgiant į tai, 2017 m. liepos 11 d. elektroniniu laišku kreiptasi į politinės partijos apskaitą tvarkantį asmenį dėl informacijos pateikimo kodėl iš kandidatų, politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos 2016 metais į LCP einamąją banko sąskaitą priėmė daugiau lėšų nei vėliau iš LCP einamosios banko sąskaitos panaudojo rinkimų užstatui. Negavus atsakymo po savaitės pasiteiravus telefonu dėl informacijos Z. Gineitienė atsakė, kad paklausimą persiuntė partijos pirmininkui. Liepos 25 d. LCP pirmininkas N. Puteikis pažadėjo pateikti informaciją iki liepos 27 d. Negavus atsakymo tą pačią dieną elektroniniu laišku kreiptasi į N. Puteikį prašant pateikti informaciją. Negavus

⁵ 2016 m. rugpjūčio 18 d. VRK sprendimas Nr. Sp-154 „Dėl Lietuvos centro partijos iškeltų kandidatų į Lietuvos Respublikos Seimo narius įregistravimo“

⁶ 2016 m. rugpjūčio 31 d. VRK sprendimas Nr. Sp-164 „Dėl kandidatų į Lietuvos Respublikos Seimo narius Irenos Bartušienės, Monikos Dainauskienės, Tomo Geležinio, Aurelijos Jukonytės, Tado Kurtkaus, Gedimino Palaimos, Gintauto Sodaičio ir Jono Talmanto, nenurodžiusių, kad teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu buvo pripažinti kaltais dėl nusikalstamos veikos, registravimo panaikinimo“

atsakymų (į liepos 11 ir 27 d. paklausimus) rugpjūčio 2 d. ir rugsėjo 13 d. elektroniniais laiškais N. Puteikiui išsiųsti priminimai. Atsakymas negautas iki šiol.

Primintina, kad pagal PPI 22 straipsnio, kuriame nurodyta, kam gali būti skiriamas partijos turtas ir lėšos, 4 dalį *politinės partijos turi teisę aukoti iškeltų kandidatų ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms*.

Pagal banko išraše nurodytas pavedimų paskirtis „pagal koalicijos sutartį“, „pagal koalicijos sutartį rinkimams“, „pagal koalicinę sutartį laikraščiui“, „užstatas už LCP sąrašą Seimo rinkimuose“, „pagal koalicinę sutartį E. Dzežulskio-Duonio reklamai“, šios lėšos buvo skirtos rinkimų užstatui sumokėti (pagal Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – PKFFKĮ) 14 straipsnio 7 dalies 2 punktą nelaikoma politinės kampanijos išlaidomis) ir politinei kampanijai finansuoti.

PKFFKĮ 2 straipsnio 14 dalyje politinės kampanijos sąskaita apibūdinama kaip savarankiško politinės kampanijos dalyvio sąskaita, kurioje laikomos ir kaupiamos tik politinei kampanijai skiriamos lėšos ir iš kurios apmokamos politinės kampanijos išlaidos. Taigi politinė partija „Profesinių sąjungų centras“ ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija, norėdamos paremti LCP politinę kampaniją, galėjo pervesti lėšas tik į LCP politinės kampanijos sąskaitą, o ne į einamąją banko sąskaitą. Pervedus į einamąją banko sąskaitą padarytas ne tik formalus pažeidimas, kad pervesta ne į tą sąskaitą, bet ir neatskleisti LCP politinės kampanijos finansavimo lėšų šaltiniai. Atkreiptinas dėmesys, kad į LCP einamąją banko sąskaitą lėšas, kurių dalis vėliau pervesta į LCP politinės kampanijos sąskaitą, partijos pervedė LCP užregistravus savarankišku 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviu⁷, tai yra tada, kai politinei kampanijai skirtos lėšos galėjo ir turėjo būti pervestos į politinės kampanijos sąskaitą.

Politinė partija „Profesinių sąjungų centras“ ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija aukodamos kitai partijai (Lietuvos centro partijai), savo turtą ir lėšas panaudojo ne pagal PPI 22 straipsnio 4 dalyje numatytą paskirtį.

Partijų ir fizinių asmenų į LCP einamąją banko sąskaitą pervestos lėšos sudarė prielaidą partijai pasinaudoti PPI nenumatytu finansavimo šaltiniu (9 285,90 Eur) ir dalį šių lėšų (1 716,90 Eur) pervedus į LCP politinės kampanijos sąskaitą nebuvo paviešinti tikrieji partijos 2016 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo šaltiniai, nebuvo užtikrintas politinės kampanijos finansavimo teisėtumas, skaidrumas ir viešumas.

Įstatymų leidėjas numatė gana griežtus reikalavimus partijoms skiriamoms fizinių asmenų lėšoms. PPI numato, kad partijos gali gauti nario mokesčius numatydamos didžiausią leistiną nario mokesčio dydį (20 vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU), pareigą deklaruoti turtą ir pajamas, jei per kalendorinius metus sumokama daugiau nei 360 eurų

⁷ 2016 m. birželio 10 d. VRK nario Roko Stabingio sprendimu Nr. PK2-2016LRS-S251

bei tai, kad tokiu atveju nario mokestis negali viršyti 10 procentų deklaruotų politinės partijos nario pajamų. Lėšų šaltinio pavadinimas „partijos nario mokestis“ suponuoja, kad jį mokėti gali tik politinės partijos nariai. Iš nurodytų 6 asmenų dalis nėra LCP nariai: Eligijus Džežulskis-Duonys kandidato anketoje ir biografijoje nurodė esantis Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos pirmininkas⁸, Vytautas Juškus kandidato anketoje nurodė esantis nepartinis⁹, dalis nenurodė narystės partijoje (L.Kernagis, K. A. Krivickas).

PKFFKĮ numato, kad politinės kampanijos dalyvis gali priimti fizinių asmenų aukas (ne daugiau kaip 10 VMDU iš vieno asmens) ir prievolę aukotojui deklaruoti turtą ir pajamas, bei tai, kad bendra aukų suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procento aukotojo deklaruotų pajamų. Per Seimo rinkimus aukas galima priimti tik iš Lietuvos Respublikos piliečių. Kandidatai gali skirti iki 20 VMDU ir turėti pakankamai pajamų aukai suteikti.

Taigi partijai priėmus lėšas iš fizinių asmenų ir jų neapskaičius kaip fizinių asmenų aukų, kandidatų lėšų ar nario mokesčio, neviešinamai tikrieji lėšų šaltiniai, netikrinama, ar šios lėšos atitinka įstatymuose numatytus reikalavimus fizinių asmenų aukoms, kandidatų lėšoms ar partijos nario mokesčiui.

Sumokėto rinkimų užstato dalis (išskyrus už kandidatę Rūtą Zabieliene) 2017 m. kovo 9 d. Nr. Sp-57 VRK sprendimu buvo grąžinta LCP. Apie šių lėšų grąžinimą užstatą mokėjusiems ir pervedusiems „pagal koalicijos sutartį“ fiziniams asmenims, politinei partijai „Profesinių sąjungų centras“ ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijai VRK informacijos neturi. 2017 m. spalio 12 d. VRK raštu Nr. 2-600(7.9) paprašyta LCP pirmininko N. Puteikio iki spalio 16 d., kaip buvo apskaitytas VRK sugrąžintas 2016 m. Seimo rinkimų užstatas ir kam panaudotas. Atsakymas nepateiktas iki šiol.

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 544 straipsnyje numatyta atsakomybė Politinių partijų finansavimo tvarkos pažeidimus:

1. Aukų politinei partijai apskaitos tvarkos pažeidimas užtraukia baudą už politinės partijos apskaitą atsakingam asmeniui ar politinės partijos pirmininkui nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.

⁸ http://www.vrk.lt/2016-seimo/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/102/rnk426/kandidatai/lrsKandidatasAnketa_rkndId-1104544.html

⁹ http://www.vrk.lt/2016-seimo/kandidatai?srcUrl=/rinkimai/102/rnk426/kandidatai/lrsKandidatasAnketa_rkndId-1104626.html

3. *Kitoks, negu nustatyta šio straipsnio 1, 2 dalyse, politinės partijos finansavimo tvarkos pažeidimas užtraukia baudą už politinės partijos apskaitą atsakingam asmeniui ar politinės partijos pirmininkui nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų penkiasdešimt eurų.*

Pagal 589 straipsnį dėl 544 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar jo įgaliotas šios komisijos narys.

PPĮ įstatyme sąvoka „auka“ neapibrėžta, žodžiai „auka“, „aukoti“ minimi tris kartus:

19 straipsnio 1 dalies 7 punktas: *politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.*

22 straipsnio 4 dalis: *Politinės partijos turi teisę aukoti iškeltų kandidatų ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms.*

Abu atvejai susiję su politinėmis kampanijomis kurių finansavimą reglamentuoja PKFFKĮ. Taigi manytina, kad Administracinių nusižengimų kodekso 544 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatyti aukų apskaitos tvarkos pažeidimai yra susiję ir su lėšų iš neteisėtų finansavimo šaltinių priėmimu.

PPĮ 24 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *Vyriausioji rinkimų komisija atsakinga už nuolatinę informacijos apie politinių partijų finansavimo pažeidimus pateikimą laiku Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.*

Pagal PPĮ 29 straipsnio 2 dalį, *prokuroras turi teisę prašyti teismo paskirti ekspertus, kad šie ištirtų, ar politinė partija, jos valdymo organai ar jų nariai veikė tinkamai.* Pagal to paties straipsnio 3 dalį netinkama politinės partijos veikla laikytini tokie veiksmai, kai *politinė partija priima sprendimus politinės partijos veiklai naudoti lėšas, gautas iš neleistinų politinės partijos finansavimo šaltinių (1 punktas) arba politinė partija, jos valdymo organai ar jų nariai sudaro politinės partijos finansavimo sandorius, pažeisdami šio įstatymo reikalavimus (2 punktas).*

Kaip buvo minėta, LCP į einamąją banko sąskaitą priėmė 9 285,9 Eur lėšas iš PPĮ nenumatytų finansavimo šaltinių: fizinių asmenų (ne tik partijos narių, kandidatų ir už vieną kandidatą) ir kitų politinių partijų rinkimų užstatui sumokėti (sumokėta 7 569 Eur), o dalies 1 716,9 Eur nepanaudojo užstatui ir negrąžino, o pervedė į LCP politinės kampanijos sąskaitą.

Siūlymas

1) Atsižvelgiant į tai, kad partijos negali gauti lėšų iš Politinių partijų įstatyme nenumatytų šaltinių, pripažinti, kad Lietuvos centro partija priėmusi lėšas 9 285,9 Eur iš politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (2 755 Eur), Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos (1 372 Eur), 6 fizinių asmenų (5 158,9 Eur) (5 kandidatų ir už 1 kandidatą),

pažeidžiant Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 9 dalį, buvo finansuota iš neteisėtų finansavimo šaltinių.

2) Pagal Politinių partijų 29 straipsnio 2 dalį, **perduoti** informaciją Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, kad būtų ištirta, ar Lietuvos centro partija, jos valdymo organai ar jų nariai veikė tinkamai.

Išvada dėl Lietuvos centro partijos VRK pateikto 2016 m. finansinių ataskaitų rinkinio teisingumo:

Neteisingai nurodyta:

1. Aiškinamajame rašte informacija apie nario mokestį, Aiškinamojo rašto 1 priede eilutėje „Politinės partijos nario mokesčiai“ turėtų būti padidinta 136 Eur suma ir šia suma sumažinta eilutėje „Kita“ nurodyta suma. Taip pat ši suma turi būti nurodyta Politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnale (128 eil. V. B. turi būti 2 Eur mažesnė suma ir reikia papildyti A. Navikaitės-Bagušauskienės nario mokesčiu 138 Eur).

2. Veikos rezultatų ataskaitoje pajamos, sąnaudos ir kitos veiklos sąnaudos, turi būti padidintos 51 Eur.

Svarstytinas klausimas dėl LCP finansavimo iš neteisėtų finansavimo šaltinių.

Pasiūlymai

1. Dėl pateiktos informacijos teisingumo:

1.1. Atsižvelgiant į tai, kad Veiklos rezultatų ataskaitoje **nenurodyta nedidelė** pajamų ir sąnaudų suma (51 Eur), Aiškinamojo rašto 1 priede „Politinės partijos lėšų šaltiniai“ eilutėse „Politinės partijos nario mokesčiai“ ir „Kita“ neteisingai nurodytų sumų mažas skirtumas (136 Eur), **nepripažinti** šiurkščiu Politinių partijų įstatymo pažeidimu (šios pažymos 3 punktas).

2. Dėl partijos nario mokesčio:

2.1. **Pripažinti**, kad A. J. sumokėtas 50 Eur nario mokestis priimtas pažeidžiant Politinių partijų įstatymo reikalavimus, kadangi mokėtojas Teisingumo ministerijos duomenimis nebuvo partijos narys (šios pažymos 4.2 punktas).

2.2. Atsižvelgiant į pateiktus už partijos apskaitą atsakingo asmens ir partijos narių paaiškinimus, A. Navikaitės-Bagušauskienės 2016 m. rugsėjo 28 d. pervestą 138 Eur sumą ir R. Jaruškevičiaus 2016 m. lapkričio 25 d. 100 Eur **laikyti** partijos nario mokesčiais (šios pažymos 4.3 punktas).

2.3. Lietuvos centro partijai **rekomenduoti** dėl narių mokesčių priėmimo ir Politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalo pildymo (šios pažymos 4.2 punktas):

2.3.1. imtis kontrolės priemonių ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Politinių partijų įstatymo dėl nepriimtino nario mokesčio grąžinimo terminų;

2.3.2. nario mokesčius registruojančiam asmeniui registruoti narių mokesčius bei tikrinti asmenų narystę Teisingumo ministerijoje per 5 d. d. arba kaip įmanoma greičiau gavus narių mokesčius, kad galėtų laiku priimti sprendimą dėl mokesčio priėmimo;

2.3.3. tais atvejais, kai apie partijos narį gaunamas neigiamas Teisingumo ministerijos atsakymas, Žurnale Pastabos lauke nurodyti tikslų pagrindą, kuomet remiantis priimamas mokestis (nurodant nuo kada yra arba iki kada buvo partijos narys) ir informuoti už narių sąrašų pateikimą Teisingumo ministerijai atsakingą asmenį apie asmenis, dėl kurių gauti neigiami atsakymai.

3. Dėl finansavimo šaltinių teisėtumo:

3.1. **Pripažinti**, kad Lietuvos centro partija buvo finansuota iš neteisėtų finansavimo šaltinių:

3.1.1. pažeidžiant Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 9 dalį priėmusi lėšas 9 285,9 Eur iš 19 straipsnyje nenurodytų šaltinių: politinės partijos „Profesinių sąjungų centras“ (2 755 Eur), Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijos (1 372 Eur), 6 fizinių asmenų (5 158,9 Eur, iš jų: 5 kandidatų – 4 402 Eur ir už 1 kandidatą – 756,9 Eur), (šios pažymos 5 punktas);

3.1.2. pažeidžiant Politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalį priėmusi 50 Eur nario mokestį, kurį sumokėjęs asmuo teisingumo ministerijos duomenimis nėra partijos narys (šios pažymos 4.1 punktas).

3.2. Pagal Politinių partijų 29 straipsnio 2 dalį, **perduoti** informaciją Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, kad būtų ištirta, ar Lietuvos centro partija, jos valdymo organai ar jų nariai veikė tinkamai (šios pažymos 5 punktas).

4. **Svarstyti** klausimą dėl atsakomybės taikymo Lietuvos centro partijos pirmininkui N. Puteikiui ar už apskaitą atsakingam asmeniui dėl priimtų lėšų iš Politinių partijų įstatyme nenumatytų šaltinių ir ne iš partijos nario (šios pažymos 4.2, 5 punktas).

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Laima Lazauskienė